

ที่ SVIT 262/2561

สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

55/56 ม.7 ซอยสามมิตร ถ.หนามแดง-บางพลี

ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

15 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวิจัย

เรียน พวงเพ็ชร 稼บกุล

นิลใบ

พวงเพ็ชร 稼บกุล และภิวิล นิลใบ

กองบรรณาธิการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ มีความยินดีที่จะแจ้งให้ท่านทราบว่า
บทความวิจัย เรื่อง “ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการในประเทศไทย” ที่ท่าน^{ส่งมาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ในวารสารวิชาการนั้น คณะกรรมการกองบรรณาธิการฯ ได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นผู้อ่านและประเมินบทความนั้นแล้ว ผลการประเมินอยู่ในระดับ “ผ่าน” และกองบรรณาธิการจะนำไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ (สาขานุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2562}

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอบพระคุณยิ่งที่ท่านส่งบทความลงตีพิมพ์ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับบทความของท่านในโอกาสต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. วิชัย คุปตาวาทิน)

กองบรรณาธิการ

สำนักงานอธิการบดี

สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

โทรศัพท์ 0 2337 3341-3 ต่อ 611 โทรสาร 0 2337 4103

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการในประเทศไทย

THE OPERATIONAL EFFICIENCY OF SAVING COOPERATIVE LIMITED OF PUBLIC SECTOR IN THAILAND

พวงเพ็ชร จบกุล¹

ณิล นิติบูล²

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการโดยการประยุกต์ใช้วิธี Data Envelopment Analysis ทำการศึกษา จำนวน 3 ปี คือ พ.ศ. 2550, 2555 และ 2559 กำหนดตัวแปรปัจจัยการผลิต 3 ตัวแปร ได้แก่ เงินรับฝากจากสมาชิก ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และ ทุนของสหกรณ์ และตัวแปรปัจจัยผลผลิต จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ สินทรัพย์และรายได้ทั้งสิ้น ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยทั้ง 3 ปี อยู่ในระดับสูง คือ มีคะแนนประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.89, 0.85 และ 0.82 สำหรับปี พ.ศ. 2550, 2555 และ 2559 ตามลำดับ แต่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง จำนวนสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 9.50, 7.68 และ 9.96 สำหรับปี พ.ศ. 2550, 2555 และ 2559 ตามลำดับ และส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ ในกลุ่ม สหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครุและตัวรวมมีสัดส่วนมากสุดเมื่อเปรียบเทียบ กับสหกรณ์ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการดำเนินงาน, สหกรณ์ออมทรัพย์, ภาคราชการ

Abstract

The study aimed to analyse the operational efficiency of public sector co-operatives in the years 2007, 2012, and 2016 by means of Data Envelopment Analysis. The study specified three production factors, i.e. members' deposit, total expenses, and co-operative's capital; and two product factors, i.e. asset and total incomes. Findings were the operational efficiency of public sector co-operatives in Thailand in the aforementioned three years was high, i.e. the average efficiency scores were 0.89, 0.85, and 0.82 in the years 2007, 2012, and 2016, respectively. However, it was in the decreasing trend. The numbers of highest efficiency co-operatives were 9.50%, 7.68%, and 9.96% in the years 2007, 2012, and 2016, respectively. Most of these were large co-operatives. The study found that among the highest efficiency co-operatives, the teacher

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

and police co-operatives had the highest ratio in comparison with co-operatives of other professions.

Keywords: Operational Efficiency, Saving Cooperative, Public sector

บทนำ

สหกรณ์ เป็นองค์กรที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของประชาชน ช่วยพัฒนาและความเป็นอยู่ทางลัษณและวัฒนธรรม สร้างความสามัคคี ปrongดอง เป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ในประเทศไทยสหกรณ์ที่จดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2548 แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ปัจจุบันสหกรณ์มีการขยายตัวอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 8,263 แห่ง เป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร จำนวน 4,684 แห่ง เป็นสหกรณ์นักภาคการเกษตร จำนวน 3,579 แห่ง ในกลุ่มสหกรณ์นักภาคการเกษตรข้างต้นนี้ เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด มีจำนวนถึง 1,499 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 41.88 ของสหกรณ์นักภาคการเกษตรทั้งหมด หากพิจารณาการเติบโตของสหกรณ์จากการดำเนินงานของสหกรณ์ปี พ.ศ. 2559 จะพบว่า สหกรณ์ที่มีรายได้สูงที่สุดเป็นสหกรณ์การเกษตร ที่มีรายได้ทั้งสิ้น 147,168.85 ล้านบาท และมีค่าใช้จ่าย จำนวน 143,774.20 ล้านบาท ซึ่งมีจำนวนที่สูงมาก เช่น กัน รองลงมาเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีจำนวนรายได้ทั้งสิ้น 130,403.06 ล้านบาท มีค่าใช้จ่าย 59,311.22 ล้านบาท ทำให้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในปี พ.ศ. 2559 มีกำไรสุทธิ 71,091.84 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ที่มีกำไรสุทธิ 65,292.86 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.88 (ดูตารางที่ 1) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีผลการดำเนินธุรกิจที่ดีกว่าสหกรณ์ประเภทอื่นๆ และการเติบโตส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ปี พ.ศ. 2559

หน่วย: ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	รายได้ทั้งสิ้น	ค่าใช้จ่าย	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		อัตราเพิ่มขึ้น/(ลดลง)
			ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	
สหกรณ์การเกษตร	147,168.85	143,774.20	3,369.15	3,394.65	0.76
สหกรณ์ประมง	951.13	946.05	5.73	5.08	(11.34)
สหกรณ์นิคม	7,451.06	7,413.77	84.49	37.29	(55.87)
สหกรณ์ร้านค้า	5,928.99	5,746.05	189.60	182.94	(3.51)
สหกรณ์บริการ	7,417.18	7,547.08	96.01	(129.90)	(2.35)

ประเภทสหกรณ์	รายได้ทั้งสิ้น	ค่าใช้จ่าย	กำไร (ขาดทุน) ลุทธิ		อัตราเพิ่มขึ้น/(ลดลง)
			ปี พ.ศ. 2558	ปี พ.ศ. 2559	
สหกรณ์ออมทรัพย์	130,403.06	59,311.22	65,292.86	71,091.84	8.88
สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน	5,552.42	4,603.67	-1,882.37	948.75	1.50 (เพิ่ม)
รวมปี พ.ศ. 2559	304,872.69	229,342.04	67,155.47	75,530.65	12.47
รวม ปี พ.ศ. 2558	311,367.62	244,212.15		67,155.47	
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(6,494.93)	(14,870.11)		8,375.18	

ที่มา: สารสนเทศน่ารู้ทางการเงิน สหกรณ์ทุกประเภท ประจำปี 2559, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2559.

“สหกรณ์ออมทรัพย์” เป็นองค์กรในรูปแบบของสถาบันที่จัดขึ้นทำหน้าที่รับฝากเงินและให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ตลอดจนจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และเป็นแหล่งออมเงินและให้กู้ยืมเงินของภาคครัวเรือน ทั้งนี้สามารถจำแนกประเภทโดยตามอาชีพได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน จากการรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์ปี พ.ศ. 2559 ของสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 1,499 แห่ง พบร่วม 2.23 ล้านล้านบาท ในจำนวนนี้มีสินทรัพย์เกิน 5,000 ล้านบาท จำนวน 115 แห่ง และส่วนใหญ่มีสินทรัพย์รวม 1.35 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 71.75 ของสินทรัพย์รวม มีสัดส่วนใกล้เคียงกับสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย ที่มีสินทรัพย์รวม 2.62 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 64.89 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย (ศิริวรรณ อัศววงศ์เสถียร, กันตภณ ศรีชาติ และรัฐศาสตร์ หนูดា, 2560) ที่ว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์มีความสำคัญต่อระบบสถาบันการเงินไทยมาก โดยมีขนาดสินทรัพย์ (ณ พ.ศ. 2558) ในญี่ปุ่นลำดับที่ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ”นับวันสหกรณ์ออมทรัพย์จะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ จากจำนวนแห่งที่เพิ่มมากขึ้น และขนาดสินทรัพย์ที่ใหญ่ขึ้นนี้อย่างไรก็ตาม เมื่อว่าการเดิบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่สหกรณ์ออมทรัพย์ก็ยังมีความเสี่ยงในการดำเนินงาน หนึ่งในความเสี่ยงนี้เป็นปัญหาจากการทุจริตและข้อบกพร่อง ทั้งนี้จากการตรวจสอบสหกรณ์ทั้งระบบของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในปี พ.ศ. 2559 พบรสหกรณ์ที่มีปัญหามีจำนวน 1,173 แห่ง รวมมูลค่าความเสียหาย 30,670 ล้านบาท (กรมส่งเสริมสหกรณ์, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559g) ซึ่งปัญหาความบกพร่องดังกล่าวเนื่องจากส่งผลต่อระบบการเงินของสหกรณ์ หากสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลต่อสหกรณ์ทุก ๆ แห่ง ไม่ใช่เพียงสหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่ง